

DOMÁCÍ NÁSILÍ A JEHO PREVENCE

Zkusme si nejprve vymezit pojem domácí násilí. Správnější je nazvat ho **násilím páchaným v rodině**.

Domácí násilí je psychické, fyzické a sexuální násilí páchané mezi jednotlivými členy rodiny. Mezi partnery, rodiči a dětmi (a naopak), sourozenci, vůči starým lidem či zdravotně postiženým žijícím ve společné domácnosti.

Jde o násilí, které probíhá za dveřmi domova, opakuje se a má stupňující se tendenci.

Domácí násilí je jednostranné – násilník a oběť si nemění role!

Rodina = místo bezpečí a jistoty. Za popsanych podmínek se mění v trvale stresové místo.

Psychické násilí: ponižování, vyhrožování, vzbuzování strachu, kontrolování, omezování soukromí, zákaz vstupování do společných prostor, omezování kontaktu s osobami blízkými a přáteli atd. Spadá sem i finanční omezování, zadržování peněz, nepodílení se na přispívání na domácnost.

Fyzické násilí: facky, kopání, bití pěstmi, škrcení, násilné držení a cloumání, tahání a vláčení za vlasy, dušení atd.

Sexuální násilí: všechny druhy sexuálních kontaktů, které se dějí proti vůli a bez souhlasu obou partnerů.

Domácí násilí není:

- spor
- jednorázový incident
- vzájemné potyčky mezi partnery

Stále se ale můžeme setkávat s přetrvávajícími **mýty**:

- **Škoda rány, která padne vedle** /i při výchovném působení na děti/ (ve skutečnosti nepřiměřeným nebo často opakovaným fyzickým trestem se narušuje důvěra dítěte vůči dospělým a podporuje se malá sebedůvěra ve vlastní schopnosti; dospělý - když to nejde jinak – má být upozorňován fyzickým potrestáním, že má něco změnit). Pozor na skutečnost, kdo byl v dětství vystaven násilí, velmi často sám násilí uplatňuje.

- **Domácí násilí se vyskytuje** jen v určitých sociálních vrstvách, **nejčastěji v sociálně slabých rodinách** (ve skutečnosti se domácí násilí týká lidí bez rozdílu vzdělání, sociálního postavení, rasy, náboženské příslušnosti).
- **Domácí násilí** se vyskytuje v naší společnosti jen zřídka, **je to spíše okrajová záležitost** (ze statistických zpracování ale vyplývá, že k němu dochází v 15-30% rodin).
- **Domácí násilí nemůže být nijak vážné, když s násilníkem matka s dětmi zůstává** (ženy se bojí naplnění výhrůžek násilníka, že ublíží nejen jim, ale i dětem, pokud budou chtít odejít; je to strach, ne souhlas s násilím, který drží v takovém případě rodinu pohromadě).
- **Domácí násilí je soukromá záležitost, do které se nemá nikdo zvenčí plést** (jde o trestný čin, nabídnout pomoc neznamena plést se do privátních věcí).
- **Domácí násilí často vyprovokuje poškozená/ý** (to se může stát, ale neznamena to, že na provokaci má člověk reagovat násilím; člověk má vždy volbu, jak se bude chovat).
- **Domácí násilí je důsledkem pití alkoholu, braní drog** (obojí může být sice spouštěčem násilí, ale není ani jednoznačnou příčinou, ani omluvou násilí v rodině).
- **Starý člověk svým chováním, kdy trvá na svém a stále se vrací v řeči ke stejným věcem, k násilí provokuje** (někdy může být komunikování se starým člověkem náročné, ale jsou i jiná východiska než násilí).
- **Starý člověk už má své odžito, má se stáhnout do pozadí, a když má nereálné požadavky, musí se s ním jednat razantněji** (naučit se vzájemné úctě a trpělivosti je otázka dlouhodobé výchovy v rodině; pokud se člověk choval tvrdě ke svým rodičům a blízkým, může ho potkat ve stáří něco podobného, i když opět platí možnost zvolit klidnou reakci).
-

Co vede oběť domácího násilí k tomu, že nikomu o svém trápení neřekne:

- víra, že násilí nebude už dlouho trvat
- složitá finanční situace
- pocit hanby, že se člověku něco takového děje a obava, zda mu někdo uvěří
- strach z opuštěnosti
- pocit, že nemá jiné útočiště
- neschopnost stanovit násilné osobě hranice; oběti chybí vědomí, co je normální a co přesahuje normu
- i v násilníkovi jsou přece stopy dobra, není násilný stále
- oběť přestává vidět realitu, že má právo se bránit násilí a má právo na informace
- neví, kam se se svým trápením a starostí obrátit

Jaké jsou signály k rozpoznání, že může jít o oběti domácího násilí:

- často odmítají pomoc
- nejsou schopny ventilovat vztek
- zlehčují násilí – jejich situace je ale daleko horší, než jak o ní mluví
- často se chovají bezmocně, mají tendenci dávat si za vinu agresorovy útoky

Oběť má pocit, že pro ni neexistuje dobrá vyhlídka budoucnosti.

Důsledkem domácího násilí je řada příznaků, které oběť provázejí:

- snížení sebedůvěry
- pocit bezmoci
- snadná psychická zranitelnost
- ztráta radosti ze života
- pocit bezmoci
- pocit viny a výrazný sklon k sebeobviňování
- emoční labilita
- pocit, že nic nemá smysl a nic si nemůže dovolit
- depresivní tendence
- tendence zkreslit význam napadení

Násilí v rodině se děje proto, že násilník má výraznou potřebu uplatňovat kontrolu a moc nad obětí a vychází z předpokladu, že se tak může beztrestně chovat.

Předcházení pokračování domácího násilí a jeho rozvinutí může zabránit institut vykázání.

Od r. 2006 platí v ČR zákon č. 135/2006 Sb. na ochranu před domácím násilím.

Je postaven na zásahu policie, která získala informaci o násilí; policista má možnost rozhodnout o vykázání násilné osoby. Předá jí poučení o vykázání na 10 dnů a zákazů jakkoli se kontaktovat s osobou ohroženou (platí i zákaz vstupu do společně obývaného obydlí). Nechá, aby vykázaná osoba si mohla sbalit osobní věci, dohlédne na její odchod (případně jej vynutí) a předá informaci o vykázání na Intervenční centrum a na soud. Během deseti dnů proběhne minimálně 1x policejní kontrola dodržování vykázání. Pracovníci Intervenčního centra v průběhu deseti dnů nabídnou ohrožené osobě psychologickou či právní podporu. Desetidenní doby může ohrožená osoba využít případně k sepsání návrhu k soudu (který může rozhodnout o prodloužení ochrany na dobu 1 měsíce, lze ji prodloužit až na dobu 1 roku), návštěvě poradny BKB a hlavně jde o čas, kdy si lze rozmyslet, jak může dál postupovat.

V České republice fungují poradny BKB:

v Brně, Českých Budějovicích, Jihlavě, Liberci, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni, Praze

internetové stránky pro celou ČR: www.bkb.cz

DONA linka pro celou Českou republiku: 2 51 51 13 13

Kam se v Brně obrátit v případě, že je člověk přímým účastníkem násilí v rodině nebo ví o někom, kdo se sám obává o svém trápení promluvit:

PORADNA BÍLÉHO KRUHU BEZPEČÍ

Slovinská 41

612 00 Brno – Královo Pole

telefon: 541 218 122

mobil: 732 842 664

e-mail: bkb.brno@seznam.cz

poradenská služba: úterý od 17,00 do 20,00 , čtvrtek od 17,00 do 20,00

DONA Centrum Brno – nepřetržitá telefonní linka 739 078 078

Manželská a rodinná poradna v Brně:

- 615 00 Brno-Židenice, Buzkova 43, tel.: 548 538 338, e-mail: rodin.poradna@volny.cz
-
- 636 00 Brno-Juliánov, Sejkorova 6, tel.: 548 426 611, e-mail: poradnabrno@volny.cz
-
- 615 00 Brno-Židenice, Táborská 198, tel.: 548 538 497, e-mail: manzelska.poradna@centrum.cz

-

PREVENCE:

Pokusme se nejprve hledat možnost předcházení násilí v rodině právě v oblasti rodinného života. Jistě je obtížné vypořádat se s dopadem na psychiku, když člověk v prostředí neklidu, stresu a násilí vyrůstá. A když máme tendenci učit se v průběhu života především nápodobou chování dospělých. Přesto **máme téměř vždy v životě možnost volby**. Výjimku tvoří holocaust a genocida, kdy mocensky zvolili ovládnutí masy lidí takové osoby, u nichž se vytratila úcta, vcítění a soucit k ostatním. Připustíme-li, že můžeme zvolit jiné chování než to, které se stalo pravidelným stereotypem, pak potřebujeme především v sobě vyburcovat vědomí, že:

- **máme jednoznačné právo rozhodovat o sobě sami**
- **máme právo na sebeúctu a také ji pěstovat a posilovat ve svých blízkých**
- **máme právo dát najevo, s čím nesouhlasíme a co se nás dotýká**
- **máme právo se rozhodnout od partnera či dětí nebo příbuzných, kteří nás tyranizují, odejít a hledat bezpečné místo pro další život**
- **máme právo vnímat své kladné vlastnosti a nenechat se vmanévrovat do situace nejen pochybností o sobě, ale přejímat negativní hodnocení okolí (partnera, dětí, sourozenců)**
- **máme právo obrátit se na instituci, která s řešením obtížné, ba nesnesitelné situace pomůže**
- **máme právo žádat po osobě, která nás trápí, aby s námi spolupracovala na změnách, které by mohly vést i nadále ke sdílení společného domova**
- **máme právo svá rozhodnutí, k nimž dospějeme, realizovat**
-

Zpracováno s pomocí pramenů Bílého kruhu bezpečí.